

Autopsie paardachtigen 2025 – bijzonderste bevindingen

Versie 1.0 – Maart 2026

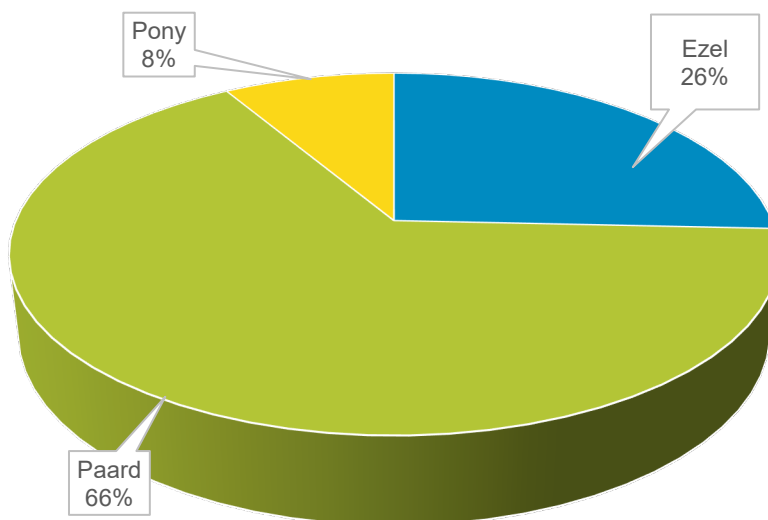
Auteur: Afdeling autopsie

In 2025 werden er in totaal 59 paardachtigen aangeboden in onze autopsiezaal, wat in dezelfde lijn ligt als het jaar ervoor.

De groep van dieren aangeboden voor autopsie bestond uit 23 paarden (inclusief één foetus), 9 ezels en 3 pony's (n = 35) (zie Figuur 1). Het ging hierbij om 6 veulens, 1 foetus en 28 volwassen dieren (waaronder 18 merries, 3 hengsten en 7 ruinen). Daarnaast ontvingen we ook 24 geaborteerde foetussen en neonatale veulens voor gerichte monsternamen. Bij één van de geaborteerde foetussen werd een bijkomende autopsie uitgevoerd.

In dit activiteitenverslag bespreken we eerst de paardachtigen aangeboden in het kader van een autopsie. Nadien gaan we in op de categorie van de geaborteerde foetussen en doodgeboren veulens.

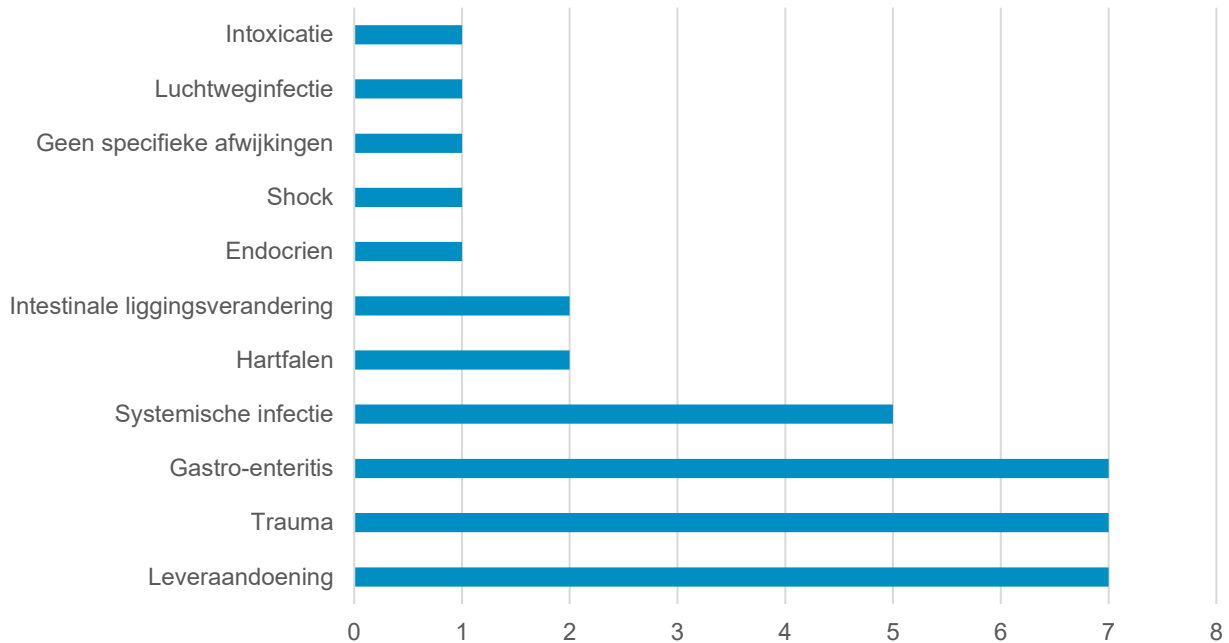
Figuur 1: Aantal paardachtigen in 2025 aangeboden voor autopsie (n = 35 dieren)

In Figuur 2 worden de meest voorkomende letsels of doodsoorzaken over alle leeftijdscategorieën voorgesteld.

Figuur 2: Belangrijkste bevindingen bij alle leeftijdscategorieën (n = 35)

Net als in voorgaande jaren behoorden gastro-intestinale aandoeningen tot de belangrijkste doodsoorzaken bij de in 2025 onderzochte dieren. Trauma en leveraandoeningen vervolledigen de top 3.

Bij de onderzochte dieren met gastro-enteritis werden er zowel bacteriële, parasitaire als virale oorzaken teruggevonden. Een veulen vertoonde impactie met obstructie van de dunne darmen ten gevolge van een *Parascaris equorum* infestatie. Eén dier stierf aan de gevolgen van een maagruptuur met peritonitis tot gevolg.

Bij de leveraandoeningen ging het vaak om leververvetting (Foto 1). De aangeleverde dieren kunnen ook neurologische klachten vertonen die passen bij hepatische encefalopathie. Soms uit zich dat histologisch eveneens onder de vorm van gezwollen astrocyten. Deze worden in medische termen ook wel Alzheimer type II-cellen genoemd. De naam is ietwat verwarrend aangezien dit veroorzaakt wordt door een stijging van afvalstoffen in de bloedbaan doordat bij leverfalen de lever zijn normale ontgiftprocessen niet meer kan uitvoeren. Het heeft niets te maken met de ziekte van Alzheimer.

Een ander interessant geval betrof levercirrose bij een ezel ten gevolge van een chronische ijzerintoxicatie (Foto 2). Doordat de excessieve stapeling van ijzer in de lever ernstige leverschade veroorzaakt, wordt dit hemochromatose genoemd. Naar analogie met de mens zijn veel van de gevallen van hemochromatose in dieren erfelijk, ten gevolge van een erfelijke mutatie. Andere vormen zijn verworven ten gevolge van

overmatige ijzeropname. In ons geval bevestigde de eigenaar dat de bodem waarop het dier gegraasd had vervuild was met ijzer. Histologisch kan in theorie een onderscheid gemaakt worden tussen de erfelijke en verworven vorm door de lokalisatie van het ijzerpigment. Bij de erfelijke vorm is dit pigment enkel aanwezig in de hepatocyten. Bij de verworven vorm kan het ijzerpigment zowel in de levercellen als in de macrofagen teruggevonden worden, zoals in dit geval.

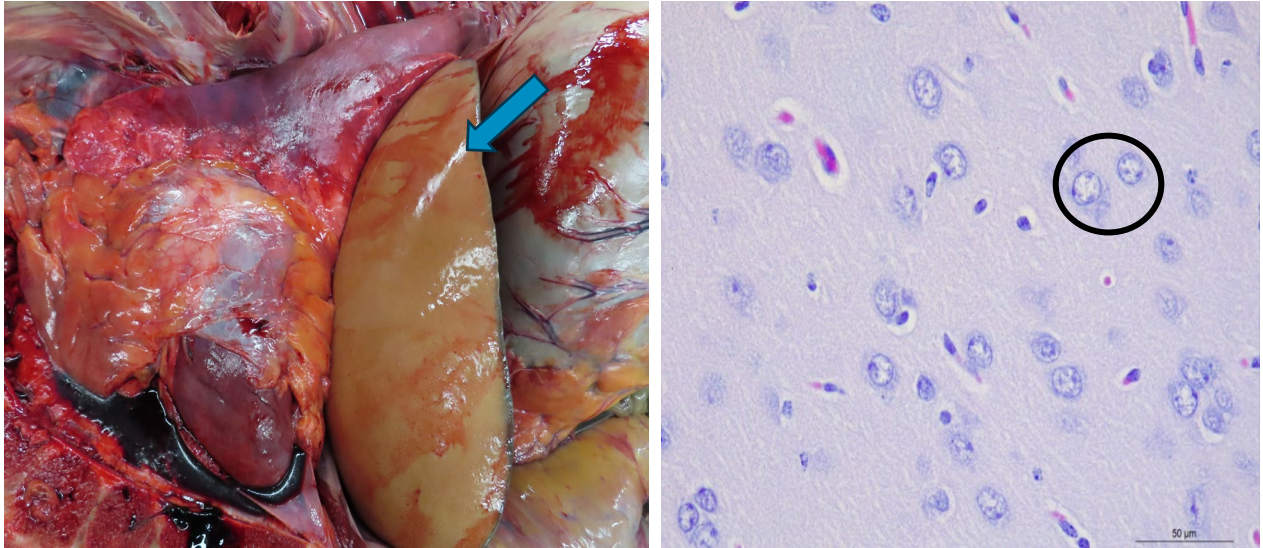

Foto 1: Foto links: In-situ beeld van de thoraco-abdominale overgang bij een ezel met leververvetting. Merk op dat de lever gezwollen is en een bleke gele kleur heeft (pijl). Foto rechts: Detail van de grote hersenen van een dier met hepatische encefalopathie; er zijn gezwollen astrocyten in het neuroparenchym die vaak in groepjes van twee naast elkaar liggen (Alzheimer type II-cellen) (H&E-kleuring, 400x vergroting).

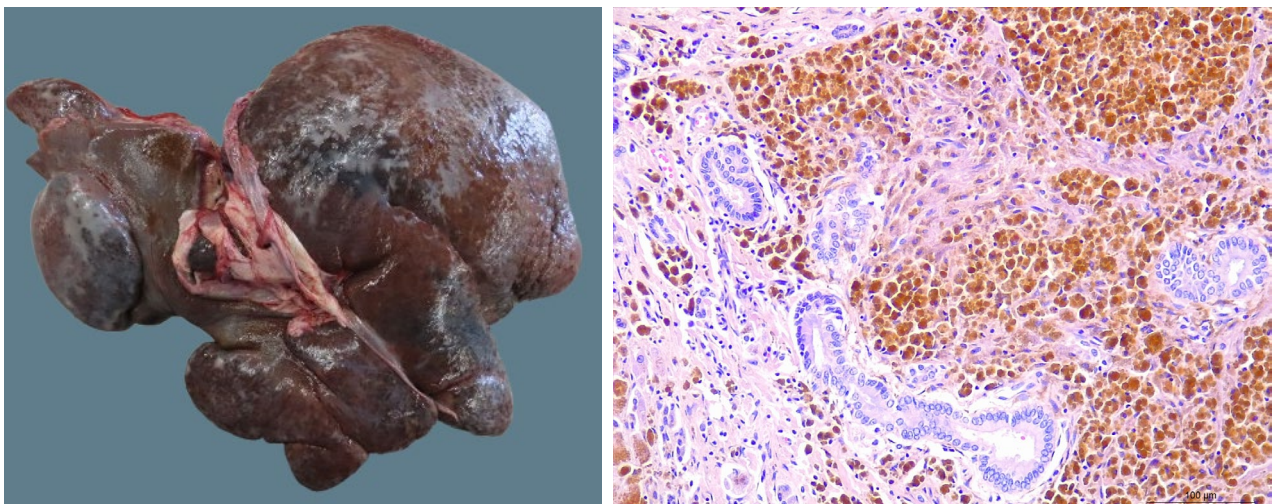

Foto 2: Foto links: Detail van de lever van een ezel met een chronische ijzerstapeling. De lever is klein en heeft een opvallend knobbelig en bruin aspect. Foto rechts: Histologie van de lever toont stapeling van ijzerpigment in de levercellen en macrofagen wat gepaard gaat met fibrosering (H&E-kleuring, 200x vergroting).

Meerdere dieren waren gestorven aan de gevolgen van een systemische infectie. Een etiologisch agens kon hier niet altijd worden aangetoond. Een volwassen merrie was bezweken aan de gevolgen van een systemische schimmelinfectie met pneumonie, meningo-encefalitis en gastritis tot gevolg. Een veulen van twee weken oud vertoonde een opklimmende navelinfectie met hematogene spreiding en uiteindelijk osteomyelitis tot gevolg (Foto 3).

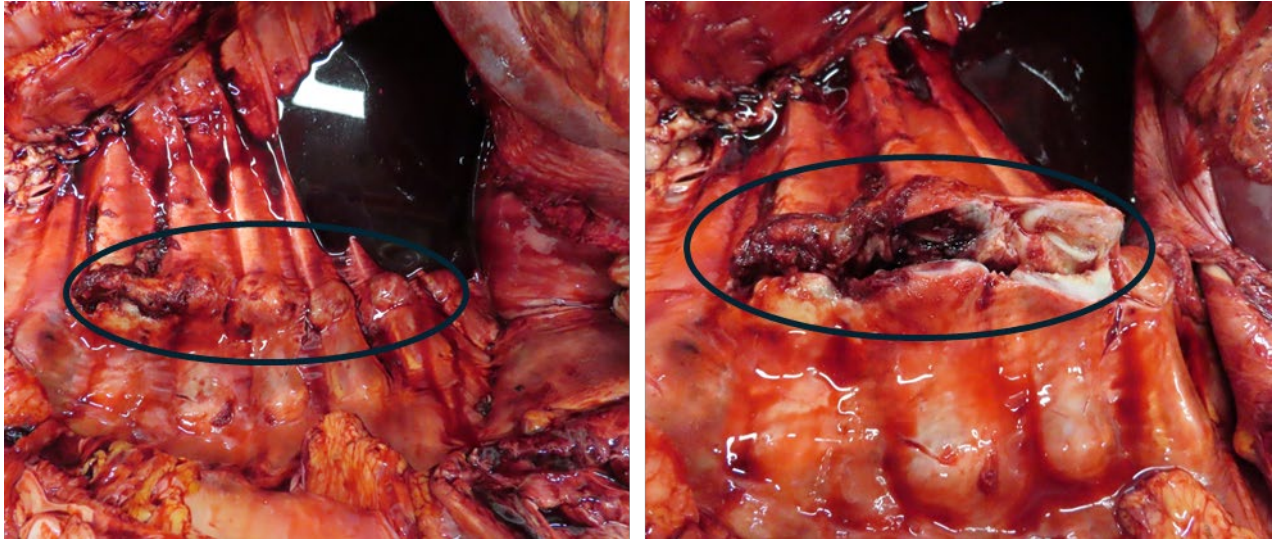

Foto 3: Detail van de ribben van een twee weken oud veulen met sepsis komende van een opklimmende navelinfectie: er is duidelijke verdikking van de ribben. Op snijvlak is er ontsteking met necrose en bloedingen van de ribben (osteomyelitis). Het loont steeds de moeite om ook lange beenderen van veulens door te zagen. In dit specifieke geval kon er weliswaar geen ontsteking van de botten worden waargenomen.

Liggingsveranderingen bij paardachtigen komen eveneens vrij frequent voor. Bij een volwassen merrie was een stuk dunne darm verplaatst doorheen het foramen epiploïcum met afsnoering en necrose van het betrokken darmsegment tot gevolg. Het foramen epiploïcum is een normale anatomische opening in de buikholtte, begrensd door de vena cava caudalis, vena portae, lever en pancreas. Oudere paarden zouden gevoeliger zijn door leeftijdsgerelateerde atrofie van de rechter leverlob. Ook in dit geval betrof het een ouder dier, maar een exacte leeftijd was niet voorhanden.

In de herfst van 2025 kregen we ook gevallen binnen van eikelintoxicatie. Bij enkele van deze dieren werd gemeld dat ze eikels hadden gevonden in de weide, of troffen we tijdens de lijkschouwing verbrijzelde eikels aan in de maag of de darmen. Het jaar 2025 werd beschouwd als een mastjaar, wat betekent dat er een overvloedige productie is van vruchten en zaden, waaronder eikels. Vooral groene eikels en jonge eikenbladeren zijn giftig (Foto 4). Ze bevatten tannines die toxisch kunnen zijn. Ze kunnen inwerken op het maag-darmstelsel, maar ook bloedvaten en de nier aantasten.

Foto 4: Detail van de inhoud van de dikke darm van een volwassen paard. Er werden heel veel verbrijzelde stukjes van eikels teruggevonden tijdens de lijkschouwing. Het vocht dat aanwezig was, had een roodbruin aspect ten gevolge van de schadelijke effecten van de eikels.

Af en toe vinden we tijdens de autopsie van een paardachtige een – vaak circulaire – verdikking van de slokdarm (Foto 5) en/of het terminale ileum. In de meeste gevallen gaat het om oudere dieren die er ogenschijnlijk geen last van ondervinden. Deze aandoening wordt idiopathische musculaire hypertrofie genoemd omdat er in de meeste gevallen geen duidelijke oorzaak voor de verdikking te vinden is. Paarden kunnen klachten krijgen zoals moeilijk slikken of gewichtsverlies door onvoldoende passage van nutriënten.

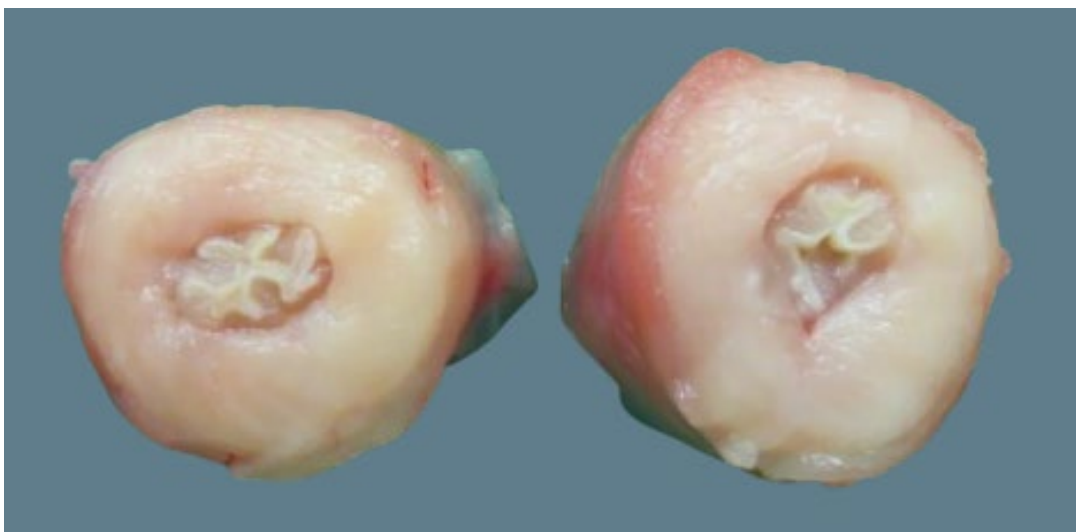
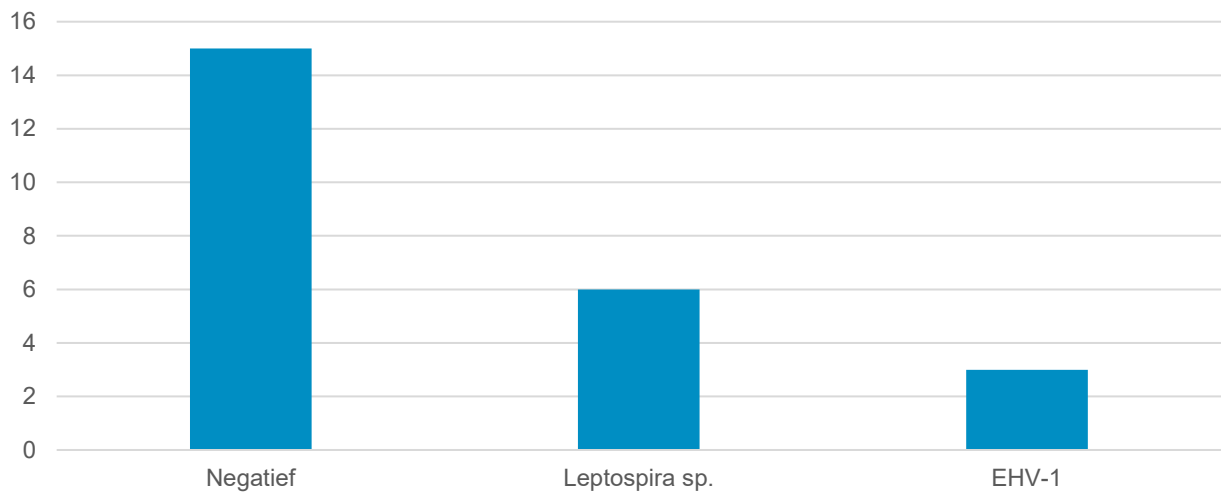

Foto 5: Detail van de slokdarm van een paard met idiopathische musculaire hypertrofie. De spierwand is circumferentieel verdikt.

In het voorjaar en het najaar krijgt DGZ frequent geaborteerde of doodgeboren veulens binnen in het kader van het abortusprotocol. In 2025 werden er in totaal 24 geaborteerde foetussen of doodgeboren veulens aangeboden voor autopsie en/of gerichte monsternamen voor het opsporen van mogelijke infectieuze oorzaken van abortus of vroeggeboorte. In dit verband wordt gezocht naar het equiene herpesvirus type 1 (EHV-1), het equiene herpesvirus type 4 (EHV-4), het equiene virale arteritis virus (EVA), *Leptospira*, *Coxiella burnetti* en *Streptococcus equi* subspecies *zooëpidemicus*.

Figuur 3: Resultaten PCR-onderzoek bij geaborteerde foetussen 2025 (n = 24)

Figuur 3 toont de resultaten van het moleculair onderzoek (PCR) bij geaborteerde paardenfoetussen (Foto 6). In 2025 zagen we weer enkele gevallen van EHV-1, terwijl dit in het voorgaande jaar slechts bij één onderzochte foetus werd gedetecteerd. Net zoals in 2024, zagen we in 2025 ook opnieuw een toename in het aantal positieve gevallen voor *Leptospira* sp. De ct-waarden waren telkens hoog (ct \geq 35) waardoor het klinisch belang onduidelijk is.

Foto 6: Voorbeeld van een paardenfoetus die door DGZ werd opgehaald en bemonsterd voor PCR-onderzoek in het kader van het abortusprotocol paard.

Contactgegevens

Met vragen over de gezondheid van paardachtigen kun je terecht bij DGZ op tel. 078 05 05 23 of e-mail helpdesk@dgz.be. Of neem een kijkje op onze website: www.dgz.be en onze blog: gezondedieren.be.